

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Boyun Eğici Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Elif Bozyiğit¹, Esra Çetin²

¹Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ebozyigit@gmail.com

²Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, zeynepesracetin@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin boyun eğici davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören 52 kadın, 80 erkek toplam 132 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu (KBF) ve Türkçe uyarlaması Şahin ve Şahin (1992) tarafından yapılan Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ) ile toplanmıştır. Ölçek 5'li Likert tipi puanlamaya sahip 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 80'dir. Verilerin analizinde SPSS 15.0 programı kullanılmıştır. Yapılan güvenirlik analizi sonucu Cronbach Alpha değeri .89 olarak bulunmuştur. Verilerden elde edilen bulgulara göre; cinsiyet, sınıf, yaş ve büyüdüğü yer arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Öğrencilerin BEDÖ'den aldıkları puanlar ile eğitim gördükleri bölüm arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < .05$). Öğrencilerin ölçekten aldıkları ortalama puan 43.51'dir. Sonuç olarak; ölçekten alınan puanlara göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin boyun eğici davranışlarının orta düzey olduğu, sadece bölüme göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Boyun eğici, öğrenci, spor

Investigation of Submissive Behavior in Faculty of Sports Sciences Students in Terms of Various Variables

Abstract

The aim of the research is to observe sports science students' submission behaviors in terms of different variables. The sample of the research consists of 52 female and 80 male, totally 132 students of Sports Sciences Faculty. Data of the study are collected via Personal Information Form (PIF) that is created by researchers and Submissive Behaviors Scale (SBS) which is adapted to Turkish by Şahin and Şahin (1992). The scale consists of 16 items which are designed in a 5-point Likert type. The minimum point can be gained is 16 and the maximum is 80. SPSS 15.0 program is used for the analysis of the data. Cronbach Alpha is calculated as .89 as result of reliability analysis. According to findings, a significant difference could not be found among gender, class, age and place of growth. A significant difference is found between the grades students gained from SBS and their departments ($p < .05$). The average point students gained is 43.51. As a result, according to the points gained by the scale, Sport Sciences Faculty students have a medium-level of submissive behaviors, it was only differed in respect to their department of education ($p < .05$).

Key Words: Submissive behavior, student, sport

*Bu çalışma 10-13 Mayıs 2018 tarihleri arasında Bodrum-Türkiye'de düzenlenen Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Otorite olduğu kabul edilen kişinin, söylemlerine ve emirlerine boyun eğme hususunda Stanley Milgram'ın klasikleşen bir araştırması mevcuttur. Denek laboratuvara geldiğinde, orada başka birisi ile tanıştırılır. Bu şahıs araştırma yapan kişinin işbirlikçisidir, ama denek bu durumdan haberdar değildir. Araştırma yapan kişi deneğe “sizin göreviniz bu kişiye bir dizi kelimeyi ezberlettirmektir” diyerek talimat verir. Denek, görevinin bir parçası olarak ezber yapan kişiye elektrik şoku vererek hata yapmasını engelleyecektir. Verilecek şokun 30 düzeyi bulunmaktadır ve şiddeti 150-450 volt arasında değişmektedir. Bu düzeylerin üzerinde “hafif şok”, “orta derecede şok” ve “tehlike, çok şiddetli şok” gibi uyarılar bulunmaktadır. Yapılan her bir hatanın ardından, denekten şoku artırması istenmektedir. Deneyin her aşamasında araştırmacı, deneğin yanındadır ve sürekli talimatlar vermektedir. Deneğe şokun derecesini her hatanın ardından arttırmasını söylendiğinde, denek tereddütte kalıp araştırmaya devam etmek istemediğini dile getirir fakat araştırma yapan kişi, devam etmesi gerektiğini, bunun çok gerekli ve önemli olduğunu, oluşabilecek her türlü olumsuzluktan kendinin sorumlu olduğunu söyler. Bu şartlar altında deneklerin %65'i, 450 voltluk şok dahil tüm şok düzeylerini uygulamaktan çekinmemiştir. Gerçekte işbirlikçiye hiçbir elektrik şoku verilmiyorken, işbirliği yapan kişi şokun şiddeti 300'e yaklaştıkça fazlasıyla acı çektiğini, daha fazla dayanamayacağını belli eden tepkiler vererek acı çekişmiş gibi araştırmanın gereği rolünü oynar (Cüceloğlu, 2006).

Psikolojide boyun eğme, teknik bir terim olarak Milgram'ın çalışmaları ile popüler hale gelmiştir. Milgram'a göre, boyun eğme, bireysel davranışı güçsel kararlılığa bağlayan psikolojik mekanizmadır, insanları otoriteye bağlayan eğilimsel davranıştır. Gündelik yaşantıda insanlara bakıldığında, birçok insan için boyun eğmek sıradanlaşmış, farkında olmadan gerçekleştirilen bir eylem haline gelmiştir (Harre ve Lamb, 1983: akt. Köktuna, 2007).

Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre boyun eğmek, “isteyerek veya istemeyerek uymak, katlanmak” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2018). Gilbert vd. (1994) boyun eğici davranışı: “başkalarını kırmamak için özenli davranan, herkesi memnun etmeye çalışan, iyiliksever davranışlar sergileyen, aşırı verici, istekleri reddedemeyen, sürekli onaylanma gereksinimi duyan, hoşlanmadığı durumlarda kendini açıklamakta zorlanan, öfkesini gösteremeyen, kendi düşüncesini ve hakkını savunamayan gibi davranışlar ile gözlenebilen bir kişilik özellikleri

kümesidir” olarak tanımlamıştır. Boyun eğici davranış gösteren kişiler, başkalarının gücünü, otoritesini veya duygularını göz önünde bulundururken, kendi hislerini ve inançlarını göz ardı ederek hareket ederler. Bu davranış düşmanca değildir ve zorlayıcı bir güçle yapılmaz. Fakat birey, benimsediğinden değil otoriteye uyduğu için boyun eğmekte, kendi isteğini önemsizleştirerek hayal kırıklıkları yaşamaktadır. Hayal kırıklıklarının beraberinde gelen, sosyal davranışın engellenmesi, kaçınma, kaçma arzuları ve pasiflik gibi çeşitli davranışlar da bu bireylerde gözlemlenmektedir (Deluty, 1979, 1981, 1985; Allan vd., 1997).

Kağıtçıbaşı’na (1999) göre, uyma davranışı sosyal yaşantı için zorunludur. Nitekim toplum, davranışsal bir düzen elde edebilmek için kurallar geliştirir ve bu kuralları erken çocukluk çağlarından itibaren bütün bireylere benimsetir. Bu sayede kişilerin benzer davranışlarının çoğu, erken yaşlarda başlayan ve yaşamları boyunca devam eden “ortak öğrenme” sonucu oluşur. İnsanların birbirleriyle olan etkileşimlerinde boyun eğici davranışlar, diğer bir deyişle itaat kavramı, saygı kavramıyla karıştırılmaktadır. TDK’ da (2018) saygı “üstünlüğü, değeri, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram” olarak tanımlanırken, itaat; “söz dinleme, boyun eğme, buyruğa uyma” olarak tanımlanmıştır. Birbiriyle karıştırılan bu iki kavramın aslında birbirinden çok farklı olduğu, yapılan tanımlamalardan da anlaşılmaktadır.

Ülkemizde çocukların anne-babalarına, öğrencinin öğretmene, yönetilenin yönetene, küçüğün büyüğe saygı adı altında boyun eğen davranışlarda bulunması beklendiği gözlemlenmektedir. Saygı söz konusu olduğunda kişiler arası etkileşimlerde birey; özgürdür. Düşünür, üretir, karşı çıkar, yaratıcıdır. Fakat birey, boyun eğici davranışların hakim olduğu kişiler arası etkileşimlerde, kendini değersiz ve önemsiz görmektedir. Özgür değildir, konuşmasına izin verilmez, üretken olması gerekmez. Yapması gereken emirlere uyum göstermektir. Sosyal Sıralama Kuramı (Social Ranking Theory) altında ele alınan boyun eğme kavramında birey kendisini sosyal destek sistemi içinde bulunan kişilerden daha düşük statüde, ikinci sınıf insan gibi algılamaktadır (Yıldırım vd., 2014).

Boyun eğici davranış, kişinin üniversite eğitimiyle mesleki kimlik anlamında edinmesi gereken biliş ile ilgili olan yeterlik, duygusal nitelik ve davranışsal yetenekler kazanmasını önlediği, sosyal hayat adına gereken paylaşma, işbirliği, sorumluluk vb. nitelikleri kazanmasını önlediği ve bireyin ruhsal bakımdan sağlıklı olmasını fark ettirmeden olumsuz

yönde etkilediğinden üniversite öğrencilerinin boyun eğici davranışlarının belirlenmesi gerekmektedir (Koç vd., 2010).

Ülkelerin gelişmesi ve ilerleyebilmesi amacıyla iyi yetişmiş, nitelikli insan kaynağına sahip olması çok önemlidir. Nitelikli insan yetiştirme hususunda üniversitelerin yeri hiç kuşkusuz çok önemlidir. Üniversiteden mezun olan bireyler gerek kendi ülkelerinde çalışarak ülkelerinin gelişmesine, kalkınmasına katkıda bulunur; gerekse dış ülkelerde kendi ülkelerinde aldıkları eğitim ışığında çalışmalar yaparlar.

Özgüven (1992) yaptığı bir araştırma sonucunda üniversitede eğitim gören genç kuşağın 18-22 yaş aralığındaki çağ nüfusunun takribi %10'u kadar olduğunu, bu gençlerin öğrenim düzeyleri baza alınarak oluşturulacak olan piramidin en üstünde sayı olarak az ama seçilmiş bir grubu sembol ettiğini bulmuştur. TÜİK verilerine (2018) göre ise 20-24 yaş aralığındaki bireylerin %22.44'ü üniversitede eğitim görmektedir. 2017-2018 akademik yılda faal olarak öğrenim gören 4 milyon 241 bin 841 lisans öğrencisinden yaklaşık olarak 43 bin 960 öğrencinin spor bilimleri alanında eğitim aldığı saptanmıştır (TÜİK, 2018; YÖK, 2018).

Spor bilimleri alanında eğitim veren fakülte ve yüksekokulların misyonlarına bakıldığında; çağdaş bilgilerle eğitilmiş, bu bilgileri çevresine aktarabilme yeteneğine sahip, spor kültürü ile yetiştirilmiş, araştırmacı ve sorgulayıcı, estetik ve kendine özgü değerlere sahip olan, spor olgusunu sevdirmek ve yaygınlaştırmak gibi hedefleri olan bireyler yetiştirmek, yenilikçi ve yaratıcı bakış açısı ile sağlıklı yaşam, iyi yetiştirilmiş elit sporcular elde etmeyi amaçlayan, Cumhuriyetin temel ilkelerine bağlı, çağdaş ve laik Türk gençlerini sporumuzun hizmetine kazandırmak olduğunu görülmektedir (AÜSBF, 2018; MÜSBF, 2018; PAÜSBF, 2018)

Boyun eğici davranışlar konusunda çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Tuzcuoğlu vd. (2001), çalışmalarında ise Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümünde eğitim alan öğrencilerin BED ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkiye bakmıştır. Mete vd. (2005), Hemşirelik Yüksekokulu öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada probleme dayalı öğrenim modelinin boyun eğici davranışlara etkisini incelemiştir. Koç vd. (2010), üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma yapmış, çeşitli değişkenler üzerinden incelemede bulunmuştur. Torun vd. (2012) hemşirelik öğrencilerinin benlik saygıları ile boyun eğici davranışları arasındaki farka baktıkları çalışmalarında negatif bir korelasyon olduğunu bulmuşlardır. Yılmaz (2015) Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin boyun eğici

davranışlarının, sosyo-demografik değişkenler ve sosyotropi otonomi kişilik özellikleri açısından yordanma gücünün belirlenmesini amaçladığı araştırmasında, öğrencilerin sosyotro-po-otonomi kişilik özelliğinin düşük veya yüksek olmasının BED düzeylerini etkilediğini ve anlamlı farklılık oluşturduğunu tespit etmişlerdir.

Boyun eğici davranışlar konusunda yapılan çalışmalardan spor ile ilgili olanlara bakıldığında ise; Kabasakal (2007), *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları'nda (BESYO) öğrenim gören öğrenciler üzerine yaptığı çalışmada*, araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik durumlarının, boyun eğici davranışlara etkisi ve anne-baba arasında ve kendisine sözel ve fiziksel şiddet, boyun eğici davranışlarla ilişkilendirmiştir. Tekin vd. (2008) tarafından yine BESYO'ların Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük Eğitimi bölümünde eğitim alan öğrenciler üzerine yapılan çalışmanın sonucunda; öğrencilerin umutsuzluklarının artmasının boyun eğici davranış düzeylerinin de arttırdığı belirlenmiştir. Tuzcuoğulları vd. (2017), takım sporlarıyla uğraşan elit sporcular üzerine yaptıkları çalışma Türkiye'de farklı takım sporları ile ilgilenen ve gençler kategorisinde yarışan sporcuların bazı değişkenler açısından BED düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Bu çalışma Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin boyun eğici davranış düzeylerinin belirlenmesi; yaş, sınıf, cinsiyet, büyüdükleri yer ve bölüm değişkenlerinin boyun eğme davranışlarında farklılık oluşturup oluşturmadığını saptanması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem ve Araçlar

Araştırma Modeli

Çalışma spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin boyun eğici davranışlarının çeşitli değişkenlere göre değişimini belirlemeye yönelik ilişkisel tarama modelindedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nin 4 bölümünde öğrenimine devam etmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini bu öğrenciler arasından seçkisiz yolla belirlenen 52'si kadın, 80'i erkek toplam 132 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu (KBF) ve Şahin ve Şahin (1992) tarafından güvenilirlik ve geçerlik çalışması yapılarak uyarlanan (Savaşır ve Şahin, 1997) “Boyuneğici Davranışlar Ölçeği” (BEDÖ) ile toplanmıştır. Ölçek 5’li Likert tipi puanlamaya sahip 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 80’dir. Yapılan güvenilirlik analizi sonucu Cronbach Alpha değeri .89 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemleri kullanılmıştır. Öğrencilerin ölçekten aldıkları toplam puan üzerinden istatistiksel analizler yapılmıştır. SPSS 15.0 paket programında, ölçekten alınan puanların normal dağılım gösterip göstermedikleri Kolmogrov Smirnov testi ile değerlendirilmiş ve verilerin normal dağılım göstermedikleri belirlenmiştir (n=132, \bar{x} =43.51, ss=12.985, sig=.019, p<.05). Cinsiyet değişkeni için Mann Whitney-U testi ve yaş, sınıf, büyüdükleri yer ile bölüm değişkenleri için Kruskal Wallis-H testleri uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Yapılan güvenilirlik analizi sonucu ölçeğin Cronbach’s Alpha değeri .89 olarak bulunmuştur.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen verilere ait bulgular aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. En az, en çok, ortalama ve standart sapma değerleri

BED ölçeği	n	En az	En çok	\bar{x}	ss
Puanlar	132	20	73	43.51	12.985

Öğrencilerin boyun eğici davranışlar ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının en az \bar{x} =20 ve en çok: \bar{x} =73 olduğu bulunmuştur.

Değişkenlere ait bulgular:

Tablo 2. Boyun eğici davranışların cinsiyete göre Mann Whitney-U testi sonucu

Değişken	Gruplar	n	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum sıra$	U	z	P
Cinsiyet	Kadın	52	70.42	3662.00	1876.00	-.950	.342
	Erkek	80	63.95	5116.00			
	Total	138					

p>.05

Öğrencilerin BED ölçeğinden aldıkları puanlar kadın ve erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir (U=1876.00, p>.05). Ancak sıra ortalamaları dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla boyun eğici davranış sergilediği anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Boyun eğici davranışların yaş grubu, büyüdüğü yer, sınıf ve bölüme göre Kruskal Wallis-H testi sonuçları

Değişkenler	Gruplar	n	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	P
Yaş grubu	20 yaş ve altı	41	64.85	1.184	2	.553
	21-22 yaş	47	63.22			
	23 yaş ve üstü	44	71.53			
Büyüdüğü yer	İl	81	61.66	5.213	2	.074
	İlçe (kasaba)	37	69.70			
	Köy	14	86.04			
Sınıf	1.Sınıf	33	68.14	5.562	3	0.135
	2.Sınıf	38	73.63			
	3.Sınıf	31	52.84			
	4.Sınıf	30	69.78			
Bölüm	SBE	31	51.76	8.938	3	.030*
	SBA	31	69.29			
	SBR	27	81.48			
	SBY	43	65.71			

*p<.05

BED ölçeğinden alınan puanlar ile yaş grubu [$x^2(2)=1.184$, p>.05], büyüdüğü yer [$x^2(2)=5.213$, p>.05] ve sınıf [$x^2(3)=5.562$, p>.05] değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunamamış, ancak bölüm değişkeni [$x^2(3)=8.938$, p>.05] ile ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Post Hoc analizinde SBE ile SBR bölümlerinden kaynaklandığı bulunmuştur. Sıra ortalamaları dikkate alındığında SBR bölümünde öğrenim gören

öğrencilerin puanlarının (81.48) SBE bölümünde öğrenim gören öğrencilerin puanlarına (51.76) oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu bulguya göre SBR öğrencilerinin boyun eğici davranışlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tartışma

Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği'nden alınabilecek puanlar 16 ile 80 arasında değişir ve yüksek puanlar daha fazla boyun eğici davranış özelliği gösterildiği anlamına gelmektedir (Savaşır ve Şahin, 1997). Yapılan bu çalışmada ise araştırmaya katılan SBF öğrencilerinin boyun eğici davranış puanı ortalaması 43.51'dir. Elde edilen bu sonuçta öğrencilerin boyun eğici davranışlarının (BED) ortalama puanın üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Ülkemizde boyun eğici davranış düzeyinin belirlenmesi ile ilgili yapılan çalışmalarda bulunan ortalamalara bakıldığında; Torun vd. (2012) 37.14, Özkan vd. (2008) 34.9 ve Tuzcuoğlu vd. (2001) 32.89 puan olarak bulmuşlardır.

Öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında anlamlı bir farklılık görülememiştir ($U=1876.00$, $p>.05$). Ancak verilen cevapların sıra ortalamalarına bakıldığında kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre daha fazla boyun eğici davranışlara sahip oldukları görülmektedir.

Literatüre bakıldığında çalışmamıza paralel sonuç bulan Tuzcuoğulları vd. (2017) takım sporlarıyla uğraşan elit sporcular üzerine yaptıkları çalışmada cinsiyet değişkeninde anlamlı bir fark bulamamış, kadın sporcuların erkek sporculara göre daha boyun eğici davranış sergilediklerini tespit etmişlerdir. Torun vd. (2012) hemşirelik öğrencileri üzerine yaptıkları çalışma sonucunda cinsiyet bakımından anlamlı farklılık elde edememişlerdir. Bunların dışında bizim çalışmamızdan farklı olarak; Yılmaz (2015) eğitim fakültesi öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada ve Koç vd. (2010) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha boyun eğici olduğunu bulmuşlardır. Kabasakal (2007) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada boyun eğici davranışlar ile cinsiyet arasında farklılık olduğunu tespit etmiş, buna benzer bir sonuç bulan Tuzcuoğlu vd., (2001) Psikolojik Danışma ve Rehberlik bölümü öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada erkek öğrencilerin boyun eğici davranış düzeylerini kadın öğrencilere göre anlamlı derecede farklı olduğunu bulmuşlardır. Genel olarak, spor ile

ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde spor geçmişi bulunan bireylerde kadınların daha boyun eğici olduğu, erkeklerin ise kadınlara nazaran daha az boyun eğici davranış sergilediği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yaş değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında anlamlı bir farklılık görülememiştir ($\chi^2=1.184$, $p>.05$). Yaş grupları arasındaki sıra ortalamalarına bakıldığında ise 23 yaş ve üzeri öğrencilerin, 21-22 yaş ve 20 yaş altı öğrencilere göre daha boyun eğici davrandıkları tespit edilmiştir. Çalışmamızdan farklı olarak Tuzcuoğulları vd. (2017) takım sporlarıyla uğraşan elit sporcular üzerine yaptıkları çalışmada araştırma grubunun yaş değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına baktıklarında anlamlı farklılığa rastlamışlardır. 16-17 yaş grubu sporcuların, 18-19 yaş grubu sporculardan daha yüksek boyun eğici davranış puanına sahip oldukları tespit etmişlerdir. Bu farklılığın nedenini 18-19 yaş grubundaki bireylerin toplum nezdinde de yasalar önünde de belirli bir olgunluğa eriştiği kabul edildiğinden olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin sınıf değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında anlamlı bir farklılık görülememiştir ($\chi^2=5.562$, $p>.05$). Buna ek olarak boyun eğici davranışların en fazla ikinci sınıfta görüldüğü ($\bar{x}=73.63$), en az ise üçüncü sınıfta (52.84) görüldüğü saptanmıştır. Literatürde bu değişken açısından farklı sonuçlara ulaşılan çalışmalar mevcuttur. Yılmaz (2015) ve Tuzcuoğlu vd. (2001) üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmalarda, dördüncü sınıf öğrencilerinin boyun eğici davranış düzeylerinin birinci sınıf öğrencilerine göre daha düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Koç vd. (2010) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada sınıf değişkeni açısından yaptıkları incelemede boyun eğici davranışların en yüksek üçüncü sınıflarda olduğunu gözlemlemiştir. Mete vd. (2005) hemşirelik öğrencilerinin boyun davranışlarını inceledikleri çalışmada, öğrencilerin 4 yıllık lisans eğitimleri boyunca, boyun eğici davranış düzeylerine ilişkin puanlarının birinci sınıfta en yüksek ve dördüncü sınıfta en düşük olduğunu saptamışlardır. (birinci sınıfta $\bar{x}=34.4$, ikinci sınıfta $\bar{x}=31.6$, üçüncü sınıfta $\bar{x}=32.5$ puan ve dördüncü sınıfta $\bar{x}=29.3$ puan)

Öğrencilerin büyüdüleri yer değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında anlamlı bir farklılık görülememiştir ($\chi^2=5.213$, $p>.05$). Fakat sıra ortalamalarına bakıldığında en boyun eğici davranış sergileyen

öğrencilerin köyde büyüdüğüleri saptanmıştır. Atli vd. (2010) ilköğretim ikinci kademe öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada, yaşanan yer değişkeni açısından yaptıkları incelemede köyde yaşayan öğrencilerin il merkezinde yaşayan öğrencilere kıyasla daha boyun eğici davranışlar sergilediğini saptamışlardır. Koç vd.'in (2010) da üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada, yerleşim birimi değişkeninde ilçe ve köyde yaşayan bireylerin diğer yerleşim birimlerindeki bireylere göre daha fazla boyun eğici davranışlar gösterdikleri bulunmuştur.

Öğrencilerin okudukları bölüm değişkeni açısından boyun eğici davranış ölçeğinden elde ettikleri puanların karşılaştırmasına bakıldığında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($\chi^2=8.938$, $p>.05$). Bölümler arası farka bakıldığında sırasıyla en yüksek sıra ortalamalarının Rekreasyon bölümü, Antrenörlük bölümü, Yöneticilik bölümü ve son olarak da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü öğrencilerinde olduğu görülmektedir. Bu konuda literatürde, bizim çalışmamıza benzer olarak Tekin vd. (2008) tarafından BESYO'ların antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde eğitim alan öğrenciler üzerine yapılan çalışmada spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin BED düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Spor yöneticiliği bölümündeki öğrencilerin BED düzeylerinin ortalaması ($\bar{x}=36,1827$) iken, antrenörlük eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin BED düzeylerinin ortalaması ($\bar{x}=32,9266$)'dir. Bu da, antrenörlük eğitimi alanında eğitim alan öğrencilerin BED düzeylerinin, spor yöneticiliği alanında eğitim alan öğrencilerin BED düzeylerinden daha düşük olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç

Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerde cinsiyet, yaş, büyüdüğüleri yer ve sınıfları açısından anlamlı fark bulunmamasına rağmen değişkenlerin sıra ortalamaları incelendiğinde elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden; 23 yaş ve üzeri gruplamadaki öğrencilerin 21-22 yaş ve 20 yaş altı öğrencilerden; köyde büyüyen öğrencilerin il veya ilçede büyüyen öğrencilerden ve dördüncü sınıftaki öğrencilerin birinci, ikinci ve üçüncü sınıftaki öğrencilerden daha boyun eğici davranışlara sahip oldukları saptanmıştır.

Anlamli fark bulunan okudukları bölüm değişkenine bakıldığında Rekreasyon bölümündeki öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümdeki öğrencilerden daha boyun eğici davranışlara sahip oldukları bulunmuştur.

Kaynakça

- Allan, S. & Gilbert, P.** (1997). Submissive behavior and psychopathology. *British Journal of Psychopathology*, 36, pp. 467–488.
- Atli, A., Kaya A. & Macit, Z.B.** (2010). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin boyun eğici davranış düzeylerinin incelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), ss. 61-79.
- Cüceloğlu, D.** (2006). *İnsan ve Davranışı, Psikolojinin Temel Kavramları*. 15. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Deluty, R. H.** (1979). Children's Action Tendency Scale: A self-report measure of aggressiveness, assertiveness, and submissiveness in children. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 47, , pp. 1061–1071.
- Deluty, R. H.** (1981). Assertiveness in children: Some research considerations. *Journal of Clinical Child Psychology*, 10, , pp. 149–155.
- Deluty, R. H.** (1985). Consistency of assertive, aggressive, and submissive behavior for children. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(4), pp.1054–1065.
- Gilbert, P. & Allen, S.** (1994). Assertiveness, submissive behavior and social comparison, *British Journal of Clinical Psychology*, 33(3), pp.295-306.
- Kabasakal, K.** (2007). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinde boyun eğici davranışlar ve şiddetle ilişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi.
- Kağıtçıbaşı, Ç.** (1999). *Yeni İnsan ve İnsanlar, Sosyal Psikolojiye Giriş*. 10. Baskı, İstanbul: Evrim Yayınevi, Sosyal Psikoloji Dizisi: 1.
- Koç, M., Bayraktar, B. & Çolak, S.T.** (2010). Üniversite öğrencilerinde boyun eğici davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28(1), ss. 257-280.
- Köktuna, Z.S.** (2007). Çözüm odaklı kısa terapi tekniğinin alt sosyo ekonomik seviyedeki kadınların geleceğe umut ile bakabilme ve boyun eğici davranışlarına etkisinin incelenmesi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, İstanbul.
- Mete, S. & Çetinkaya, E.** (2005). Probleme dayalı öğrenim modelinin hemşire öğrencilerin boyun eğici davranışlarına etkisi. *Zonguldak Sağlık Yüksekokulu Dergisi*, 1(3), ss. 49-55.
- Özgüven, E.** (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yolları, *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, ss. 5-13.

- Özkan, A.İ. & Özen, A.** (2008). Öğrenci hemşirelerde boyun eğici davranışlar ve benlik saygısı arasındaki ilişki. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 7(1), ss. 53-58.
- Tekin, M. & Filiz, K.** (2008). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının antrenörlük eğitimi ve spor yöneticiliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk ve boyun eğici davranış düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VI (1), ss.27-37.
- Tuzcuoğlu, S. & Korkmaz, B.** (2001). Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğrencilerinin boyun eğici davranış ve depresyon düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14, ss.135-152.
- Tuzcuoğulları, T. & Abakay, U.** (2017). Takım sporlarıyla uğraşan elit genç sporcularda boyun eğici davranışların bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), ss.17-30.
- Torun, S., Arslan, S., Nazik, E., Akbaş, M. & Yalçın S.Ö.** (2012) Hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısı ve boyun eğici davranışlarının incelenmesi. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 34, ss. 399-404.
- Yıldırım, İ. & Ergene, T.** (2014). Lise son sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının yordayıcısı olarak sınav kaygısı, boyun eğici davranışlar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 25 (25). ss.224-243.
- Yılmaz, Ş.B.** (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin boyun eğici davranışlarının yordayıcıları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (43), ss.82-94.
- Savaşır, I. & Şahin, N.H.** (1997). *Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirmede Sık Kullanılan Ölçekler (Cognitive-Behavioral Therapy Scales Commonly Used in the Assessment)*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları: 9.
- Şahin, N. H. ve Şahin, N.** (1992). Adolescent guilt, shame, and depression in relation to sociotropy and autonomy. World Congress of Cognitive Therapy, Toronto, Canada.
- AÜSBF** (2018). Spor Bilimleri Fakültesi Misyonu, (Erişim tarihi: 06.09.2018). http://sporbilimleri.ankara.edu.tr/?page_id=10444#
- MÜSBF** (2018), Spor Bilimleri Fakültesi Misyonu, (Erişim tarihi: 03.09.2018) [.https://sporbilimleri.marmara.edu.tr/dekanlik/misyon-ve-vizyon](https://sporbilimleri.marmara.edu.tr/dekanlik/misyon-ve-vizyon)
- PAÜSBF** (2018), Spor Bilimleri Fakültesi Misyonu, (Erişim tarihi: 06.09.2018), <http://www.pau.edu.tr/sbf/tr/sayfa/misyon-ve-vizyon-5>
- TDK** (2018), Türk Dil Kurumu Sözlüğü, Saygı kelimesinin anlamı, (Erişim tarihi: 06.09.2018), http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=SAYGI
- TDK** (2018), Türk Dil Kurumu Sözlüğü, İtaat kelimesinin anlamı, (Erişim tarihi: 06.09.2018), http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b92a569655452.99035313
- TÜİK** (2018), Yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus, 2018, 2023, 2040, 2060, 2080, (Erişim tarihi: 03.09.2018), <http://www.tuik.gov.tr>

YÖK (2018), Yaşlara göre öğrenci sayıları, 2017 – 2018, (Erişim tarihi: 03.09.2018),
<http://www.yok.gov.tr>